

ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

УДК 7.012+378

I. А. ЮРЧЕНКО

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ФОРМОТВОРЕННЯ В ЕТНОДИЗАЙНІ НА РІВНІ ФАХОВОЇ ОСВІТИ

У статті досліджено особливості формування та застосування експериментальної моделі формотворення в етнودизайні. Визначено формальні складові елементи методу експериментального моделювання. Запропоновано структуру прикладної моделі експериментального формотворення та визначено взаємодію її складових елементів. Встановлено, що успішний розвиток моделі експериментального формотворення можливий на рівні фахової дизайнерської освіти.

Ключові слова: експеримент, формотворення, модель, етнودизайн, фахова освіта.

И. А. ЮРЧЕНКО

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ФОРМООБРАЗОВАНИЕ В ЭТНОДИЗАЙНЕ НА УРОВНЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье исследованы особенности формирования и применения экспериментальной модели формообразования в этнодизайне. Определены формальные составляющие элементы метода экспериментального моделирования. Предложена структура прикладной модели экспериментального формообразования и определено взаимодействие ее элементов. Установлено, что развитие модели экспериментального формообразования возможно на уровне профессионального дизайнерского образования.

Ключевые слова: эксперимент, формообразование, модель, этнодизайн, профессиональное образование.

I. A. YURCHENKO

EXPERIMENTAL FORM MAKING IN ETHNIC DESIGN IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL EDUCATION

Peculiarities of creating and design of experimental form-making model in ethnic design are investigated in the article. Matter of current is emphasized, original works are studied. The essence of the problem, the aim of the investigation, the research tasks are formulated. The elementary parts of experiment and its sorts are considered. The role and functions of experiment in designing are determined. The structure of applied model of experimental form-making in ethnic design is worked out and proposed, the interaction of its elements is defined. Four parts: theoretical, methodological, practical and out coming are selected as the main structural elements of the experimental form-

making model. Theoretical part of the experiment consist of the working hypothesis, the concept of experiment, philosophical comprehension of the essence and assignment of the thing, traditional and innovatory interpretations of the notions «form» and «functions» in the practice of design activity, fundamental principles of ornamental aesthetics, aesthetics of minimalism and aesthetics of postmodernism. Investigation of the notion of design activity and role that chance and personal experience of the experimenter play in the ethnic design are relegated to the background. Methodological part of the experiment supposes formulating its aim and research tasks, defining the plan of research process organization, selection of the origin works that represent certain ethnic-cultural tradition, defining fundamental elements, methods and approaches to the form-making, levels of the form stylization and forms experiment is checked and conducted also. Practical part of the experiment includes processes of experimental form-making on the base of the above-mentioned theoretical and methodological fundamental principles. The beginning of the experiment is proposed to hold on the base of the investigation of the single ethnic-cultural theme by the method of graphical design. Three approaches to conducting of experimental form-making with chosen theme are defined and supposed: the first approach carries out with employment of elementary geometrical forms and elementary form-making ways in experiment; the second approach is based on the choice of the suggested version of space connection of the forms in the measure of correlation between notions «tradition» and «innovation» that is considered as compositional method; the third approach is based on the creative revising of ethnic-cultural tradition in modern context and its realizing in experiments on the base of art-images interpretation method.

Employment of the technique of computer modeling is established to be the most perspective in experimental modeling, giving the opportunity to develop the experiment and get the greatest effect in the state of realist modeling visual formal compositions or functional objects with relatively small efforts. Out coming part of experiment structurally includes the analysis of the results have been gotten from experiment.

Suggested structure of model of experimental form-making in ethnic design is represented as integrated system. Critical analysis of negative experience of experiment in ethnic design give the opportunity as to make the more accurate and correct the whole methodology of conducting experiment so as formulate the tasks concerning a particular subject.

Key words: *experiment, form-making, model, ethnic design, professional design education.*

Досвід світової та вітчизняної дизайн-практики представляє нашій уяві сформовану різнобарвну картину проектної культури. Це й історичні стилі, й сформований діапазон напрямів, концепцій та методів формотворення, й розвинена система фахової дизайн-освіти. Однак завдяки розвитку технологічної сфери соціокультурного середовища дизайн на досягнутому не зупиняється, а ставить перед собою нові формотворчі завдання, активно переосмислює набуті результати. Сучасні світові тенденції впливають на розвиток вітчизняної мистецтвознавчої думки, яка формується завдяки наслідуванню зарубіжних дизайнерських концепцій. Поряд з цим засвоєння цих концепцій відбувається із врахуванням власних традицій проектної практики із включенням у дизайн-процес образів вітчизняної етнокультурної спадщини. В такій ситуації однією із актуальних тем є розробка регіональної моделі формотворення. Важливу роль при формуванні такої моделі відіграє емпіричний метод експерименту, який застосовували дизайнери в різних сферах дизайн-діяльності. Сьогодні у вітчизняній практиці метод експерименту може бути застосований не тільки у вже сформованих напрямках дизайну, а й при розробці нових, зокрема мова піде в подальшому про етнотдизайн. Теорія експерименту в етнотдизайні може будуватись на основі використання положень естетики мінімалізму та етноорнаментальної естетики, а практично втілюватись в галузях графічного та предметного дизайну. Розробка відповідної методології допоможе опрацювати робочу гіпотезу експерименту, розробити взірці готових форм, зекономити часові затрати на проведення проектних робіт, встановити систему контролю над дизайн-процесом. Наявність позитивних результатів дасть змогу отримати базу еталонних взірців в етнотдизайні, що сприяло б визначенню ефективних підходів до процесу формотворення всередині самого напрямку. В свою чергу, негативні результати зможуть вказати на хибність експерименту, дати

можливість зробити відповідні висновки та поправки й розробити уточнення плану щодо наступних стадій експериментального формотворення в етнодизайні.

З огляду на актуальність визначеної проблеми необхідно зупинитись на джерельній базі дослідження. Так, загальним питанням методології експерименту присвячені праці А. Баскакова, Н. Туленкова [1], В. Беркова [3], Н. Карамишевої [4], А. Новикова, Д. Новикова [5], Г. Рузавіна [7]. На увагу заслуговує праця Рузавіна Г. І. [7], у якій автор в досить розширеній формі описує класичні засади проведення експерименту. Наведені сучасні тенденції в методиці організації та проведення експерименту [6]. Прикладні аспекти застосування методу експерименту в дизайні висвітлено в роботах Бейлаха [2], Т.Фьодорової [8], та в колективній праці Лаврентьєва А. Н., Єфімова А. В., Барішева В. Є, Колейчука В. Ф. [9]. В науковій роботі Бейлах О. Д. досліджено специфіку та особливості розвитку експерименту в різних сферах предметної культури [2]. В колективній праці Лаврентьєва А. Н., Єфімова А. В., Барішева В. Є, Колейчука В. Ф. [9] розглянуто різні сфери дизайн-діяльності, де найбільш яскраво проявив себе експеримент. Методика експериментального формотворення з використання етноорнаментальних мотивів у сучасному дизайні на рівні фахової дизайн-освіти представлена у авторському доробку Юрченка І. А. [10–11]. У роботах започатковано розробку методики втілення вітчизняних етноорнаментальних традицій в сучасному графічному та предметному дизайні на рівні фахової дизайн-освіти.

Метою статті є визначення формальних складових емпіричного методу експерименту та побудова теоретичної моделі експерименту в етнодизайні.

Практика дизайн-діяльності на етапі ескізного пошуку форм, що проектуються, знайомить нас із простим проявом експериментального формотворення. Ми зустрічаємо в результаті проб і помилок елементарний відбір досконалих дизайн-форм, однак в широкому розумінні поняття експерименту досить системне та включає в себе низку взаємопов'язаних етапів, процесів і методик. Що ж являє собою експеримент і яка його функція в науковому пізнанні? Сутність експерименту як фахового методу емпіричного дослідження полягає у тому, що він забезпечує можливість активного втручання в явища та процеси, що вивчаються [7, с. 64]. Експеримент несе в собі передумови отримання нових знань, хоча й межує із ризиком отримання хибних результатів. Особливе значення експеримент має при розробці нових концепцій та напрямів дизайну. Без нього тут не обійтись, тож дизайнеру потрібна модель експериментального формотворення. З чого може складатись така модель? За визначенням багатьох дослідників науковий експеримент має чітко визначену структуру: мету проведення власне сам процес проведення експерименту (експериментування), результат [4, с. 128]. Отже, структурно модель можна будувати на основі вказаних трьох фаз експерименту. Однак він не може відбуватись без участі дослідника. Окрім того, поряд із об'єктом дослідження й дослідником експеримент обов'язково має мати засоби матеріального впливу на об'єкт вивчення [7, с. 67]. Це наявність певних інструментів та засобів. В етнодизайні такими інструментами можуть бути комп'ютерні технології, макети, різні методи ручної або машинної побудови візуальних зображень та об'ємно-просторових композицій. Однак наявність інструментарію не головне, а власне вирішення практичних завдань є основною метою експерименту. Необхідно також вказати, що відносно основної мети експерименти можна умовно поділити на дві групи. До першої групи можна віднести ті, за допомогою яких відбувається емпірична перевірка тих чи інших гіпотез та теорій. До другої групи відносять пошукові експерименти, застосування яких дає змогу зібрати необхідну інформацію для уточнення та побудови деякої здогадки [7, с. 68]. За методом та результатами дослідження експерименти можна розділити на якісні та кількісні [7, с. 69]. Якісний експеримент більше застосовують тоді, коли необхідно виявити дію факторів на процес дослідження без встановлення точної кількісної залежності між ними. Такі роботи мають більше дослідницький пошуковий характер. Кількісний експеримент проводять тоді, коли необхідно точно виміряти всі суттєві фактори, що впливають на поведінку об'єкта дослідження. У процесі випробування якісні й кількісні експерименти, як правило, проводять послідовно, вони повинні не заперечувати, а доповнювати один одного. Кількісний експеримент дає змогу затвердити якісну сторону об'єкта дослідження. Також за методом втілення в науці вирізняють статистичні та

нестатистичні методи експерименту [7, с. 70]. Статистичні методи застосовують при оцінці результатів будь-яких експериментів, щоб підвищити ступінь їхньої точності й надійності. У нестатистичних експериментах величини, що досліджуються, задаються в індивідуальному порядку.

Важливою частиною експерименту є етап планування та побудови. На цьому етапі важливо розробити робочу гіпотезу, концепцію експерименту, план, передбачити можливі очікувані результати. Важливою частиною експерименту є контроль над його проведенням. В етнодизайні здійснювати контроль над експериментом допомагає попередньо розроблена теорія й наявність еталонних взірців з інших галузей дизайну, які представляють наявні смакові орієнтири в сучасному соціокультурному середовищі. У системі фахової освіти контроль над проведенням експерименту здійснює керівник проекту, він допомагає студенту зробити належні висновки й поправки та продовжити на якісно новому рівні. Заключною частиною експерименту є інтерпретація його результатів. На цьому етапі важливо опрацювати результати, статистику дослідження, зробити висновки й побудувати план для подальшого експериментального проектування.

На підставі проведеного загального огляду складових елементів експерименту та врахування авторського емпіричного досвіду експериментального формотворення в етнодизайні, представленого в роботах [10; 11, с. 206–299], запропонуємо концепцію прикладної наукової моделі процесу формотворення. Структурно вона включає чотири основних блоки:

- *теорію експерименту*, в яку входять розробка гіпотези, концепції, а також категорій та інших складових елементів теоретичної проектної діяльності;
- *методологічну частину*, в яку входять розробка мети та завдань експерименту, визначення плану проведення дослідження, добірка джерел, що презентують ту чи іншу етнокультурну традицію, визначення базових елементів та засобів, методів і підходів до формотворення, рівнів стилізації форми, а також форми контролю та управління експериментом;
- *практична частина*, в яку входять власне самі процеси експериментального формотворення на підставі визначених раніше теоретичних та методологічних засад;
- *підсумкова частина експерименту*, яка передбачає аналіз результатів отриманих експериментальних форм та створення фонду вдало знайдених еталонних взірців.

Розроблена модель експериментального формотворення в етнодизайні має динамічний характер і взаємопов'язана із статичною складовою дизайн-процесу – універсальними категоріями та етапами проектної діяльності. Динамічність стану моделі зумовлена постійним уточненням та корекцією процесу формотворення та експериментування.

На підставі досліджених загальних складових елементів експерименту розглянемо їхнє прикладне значення та функцію при побудові моделі експериментального формотворення в етнодизайні.

Теорія експерименту в етнодизайні включає декілька складових елементів та положень, що виступають у якості регулятора та орієнтиру щодо процесу формотворення речі. Логічно вірно розпочати формування теорії із побудови робочої гіпотези, сутність якої полягає у припущенні можливості розробки високоякісних творів графічного та предметного дизайну, в яких би знайшли поєднання сучасні естетичні орієнтири та етноорнаментальна естетика. Для підтвердження або спростування визначеної гіпотези важливою складовою є розробка концепції експериментального моделювання. Першим важливим положенням цієї концепції є філософське розуміння сутності призначення традиційної й сучасної речі. В доповнення до цього положення важливе значення має осмислення співвідношення понять «форми» й «функції». Якщо раніше в дизайн-практиці ми відштовхувались від загальновизначених принципів «форма визначає функцію» та «функція визначає форму», то приклади сучасного дизайну демонструють розвиток цих формул формотворення в напрямі «функція й форма йдуть за емоцією». Це положення означає, що суто утилітарне призначення речі сьогодні вже не задовольняють певні групи користувачів, а форма речі потребує включення в її структуру асоціативно-образних емоційних елементів, які регулюються морально-етичними цінностями

соціокультурного середовища. Визначальне значення відіграє в етнодизайні сучасне поняття естетики речі, яка формується між естетикою мінімалізму, орнаментальною естетикою та естетикою постмодернізму. Квінтесенцію концепції складають теоретичні методи експериментального формотворення.

Фонову роль в системі моделі експериментального формотворення відіграють другорядні теоретичні положення. Важливу роль у цій підсистемі відведено науковим положенням евристики в експерименті. Опосередковано допоміжну роль при евристичних пошуках відіграють ретельно відібрані сучасні еталонні взірці дизайн-об'єктів, аналоги та традиційні вироби як орієнтири для експериментального моделювання. Форми таких об'єктів відображають сучасні досягнення у сфері дизайну та виступають у якості візуальних та культурних орієнтирів для процесу експериментального формотворення. До еталонних взірців можуть також входити форми дизайн-об'єктів, у композиції яких присутні оригінальні ідеї формотворення, хоча їхній зміст і зовнішній вигляд можуть тільки асоціативно нагадувати характерні риси етнокультурних традицій. Введення еталонних взірців дизайн-об'єктів необхідне для порівняльного аналізу їхніх форм із якістю форм дизайн-об'єктів, отриманих в результаті експерименту. Форми знайдених об'єктів попадають у своєрідну ситуацію «виставки» й проходять критичний відбір. У якості орієнтиру якості втілених етнокультурних традицій можуть бути наступні чинники: якість знайденого проектного образу; креативність ідеї та наявність своєрідної «родзинки» у знайденої формі; вдало підібрана фігура вихідного етнокультурного мотиву, його величина (масштабність), положення в структурі знайденої форми, порядок побудови; пластичний зв'язок етнокультурного мотиву з іншими частинами композиції та з цілою формою через присутність перехідних елементів – членування, нюансів рельєфу, форми фасок, текстури, кольору, фактури матеріалу, технік декорування та опорядження.

Під час проведення експерименту не менш важливу роль відіграє фахівець (практикуючий дизайнер або викладач із значним досвідом у цій галузі). Його досвід відіграє інколи визначальну роль. Однак не треба применшувати значення креативного мислення й молодих дизайнерів, які можуть мати свіжий погляд на проблему й привносити інколи неочікувані й нові результати. Найбільш перспективно застосовувати експериментальне формотворення на рівні фахової освіти під керівництвом досвідчених викладачів, оскільки більшу кількість інноваційних знахідок може дати безпосередньо курсове та дипломне проектування. Наступним другорядним чинником в розробці теоретичних положень концепції експерименту є врахування ролі випадку в експерименті. На попередньо підготовленому ґрунті згідно з розробленою концепцією експерименту інколи евристичну функцію виконує випадок, через який з'являється новий напрям у проведенні подальших випробувань. Такий випадок може бути пов'язаний із особливостями технологій обробки матеріалу, використанням комп'ютерного моделювання, ескізними пошуками форм, підбором матеріалу, експериментами з кольором та опорядженням форм тощо. Однак під час пошуку будь-яких нових форм евристичність знаходиться, з одного боку, в межах, визначених візуальними асоціаціями із зовнішнім виглядом оригінальних етнокультурних форм, а з іншого боку – естетикою сучасних еталонних взірців дизайн-об'єктів. Для знайдених евристичних форм важливо зберегти візуальний зв'язок з етнокультурним мотивом інколи в незначних проявах: характері силуетів виробів або тематичних образів; характерних рисах орнаментальних мотивів або їх графем; тих чи інших формотворчих принципів; асоціативній подібності із технікою декору. Новизна таких форм регулюється рівнем мінімалізму естетики та застосуванням засобів формотворення, знайденою пропорцією візуальної величини творчо переосмисленого етномотиву в співвідношенні до просторової величини чистої форми та простоти геометрії її силуету. Другорядну роль у теорії застосування моделі експериментального формотворення відіграють категорії та етапи проектної діяльності. Вони використовуються у якості своєрідного проектного фону, своєрідного регулятора та підказки. Їхня присутність опосередковано впливає на ключові етапи проведення проектних робіт у пошуку найбільш вдалого проектного образу.

Методологічну частину експерименту логічно розпочати із визначення мети експериментального формотворення, яка полягає у застосуванні розроблених методів для дизайну формальних, тематичних та функціональних композицій. Згідно з метою визначаються поетапно завдання й план експерименту. Розробка експериментальних взірців неможлива без використання виразного джерела етнокультурної традиції. Таким джерелом може бути етнокультурний мотив. Вибір характерного етнокультурного мотиву орнаменту, фольклорних образів, мотивів з побуту обирається довільно на власний смак експериментатора та з урахуванням визначених завдань експерименту (типу формальної композиції або функціонального об'єкта). Кількісна складова мотиву може коливатись від вибору одного, двох або декількох мотивів, інколи цілої художньої мови орнаменту. В якості мотиву можуть бути обрані й принципи або асоціативно-образні ознаки обраної техніки декорування. Найбільш доцільніше проводити експеримент із одним мотивом, тому що так легше контролювати пластичні зв'язки із складовими елементами як окремої форми, так і з ансамблем цілих груп дизайн-форм. Методика трансформації етномотиву, рівень його узагальнення та стилізації зумовлюється жорсткістю функціональних вимог до виробу та його ергономікою. Основним завданням у процесі стилізації є визначення свободи формотворення та абстрагування. Ще одним із важливих складових методологічної частини експерименту є вибір й обґрунтування базису формотворчих елементів. Його основу складають поняття, геометричні фігури, засоби та методи їхнього перетворення, колір, тон, фактура та текстура. Ядро методологічної частини експерименту складає розробка підходів до експерименту. Ця розробка носить індивідуальний характер і є найдинамічнішою частиною моделі.

Умовно можна визначити три підходи до проведення експериментального формотворення з обраним етномотивом: перший підхід здійснюється із залученням в експеримент елементарних геометричних фігур та застосуванням елементарних формотворчих прийомів; другий підхід будується на основі вибору в якості композиційного прийому одного із запропонованих варіантів просторового поєднання форм у межах співвідношення понять «традиції» й «новації»; третій підхід будується на основі творчого переосмислення етнокультурної традиції в сучасному контексті й втілюється в експериментах на основі методики художньо-образних інтерпретацій. Не останню роль при використанні підходів формотворення відіграють рівні стилізації форми, вони можуть охоплювати всі три підходи. Експериментальне формотворення із використанням трьох підходів може бути проведено як із формальними, так і з функціональними об'єктами. Ще одним фоновим другорядним складовим елементом моделі є контроль та управління експериментом. Контроль відбувається з постійним порівнянням результатів експерименту із еталонними взірцями, аналогами та етнокультурними прикладами традиційних виробів.

Практична частина експерименту. Ознайомившись із теоретичною та методологічною частинами експерименту, приступають до проведення його практичної частини (експериментування). Розпочинають процес із вибору етномистецького мотиву (фольклорної теми, орнаменту, архітектурного мотиву тощо) відповідно до теми проекту або визначеного тематичного задуму. Наступний крок передбачає за допомогою композиційно-художнього аналізу та застосування графічних прийомів моделювання з прозорими матеріалами (папір, плівка) визначення характерних рис обраного мотиву – графеми орнаментального мотиву, засобів та прийомів його композиційної побудови, візуально-морфологічних властивостей. На підставі графічно визначеної графеми мотиву лінійно будують варіанти окремих невеликих композицій або їхніх фрагментів, що внутрішньо між собою пов'язані пластичними зв'язками. Такі взірці визначають діапазон варіантів можливих формальних та функціональних форм, що будуть асоціативно відповідати образу-графемі оригінального етномистецького мотиву й будуть пластично пов'язані між собою як цілий ансамбль. Наступний пошук умовно можна назвати «входженням в проект», де відбувається стратегічний вибір техніки експерименту: підбір базових елементів формотворення; вибір еталонних взірців-аналогів, розроблених іншими дизайнерами та митцями; використання конкретних підходів та методів до експерименту; застосування техніки, за допомогою якої проводиться експеримент. Провідною ланкою в експерименті є обрання одного із трьох вищевизначених в методологічній частині підходів до експериментального формотворення.

На цьому етапі відбувається ескізний пошук графічними засобами або методом колажу творчих формальних композицій, або функціональних об'єктів. Вдалі приклади узгоджуються та експеримент можна проводити за допомогою комп'ютерного моделювання (експериментування) або виконання матеріальних моделей із застосуванням технік ручної роботи. Найбільш перспективною вважаємо техніку комп'ютерного моделювання, яка дозволяє розвинути експеримент та отримати за допомогою відносно малих затрат максимальний ефект у вигляді реалістично змодельованих візуальних формальних композицій або функціональних об'єктів.

Підсумкова частина експерименту. Після порівняльного аналізу статистичних даних отриманих результатів експерименту кращі взірці відбираються, поповнюють базову основу каталогу нових формотипів, а в їхніх формах визначаються спільні принципи формотворення. Невдалі взірці експерименту проходять етап визначення негативних рис і хибних прийомів у формотворенні. Процес аналізу описується, і його результати входять в методику проведення подальших експериментів.

Запропонована структура моделі експериментального формотворення в етнодизайні вперше представлена в статті як цілісна система. Необхідно відзначити, що практична частина, зокрема підходи до процесу формотворення з тематики етнодизайну, були апробовані в системі фахової освіти на рівнях пропедевтичного, курсового та дипломного проектування із здобуття ОКР «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» на кафедрі дизайну та основ архітектури НУ «Львівська політехніка» та на кафедрі дизайну Національного лісотехнічного університету України [11, с. 206–299]. Позитивних результатів експерименту було досягнуто на підставі застосування окремого етноорнаментального мотиву. Негативний досвід експерименту дав змогу зробити уточнення та поправки як щодо цілої методики проведення експерименту, так і щодо формулювання конкретних тематичних завдань.

У результаті проведеного дослідження та побудови моделі експериментального формотворення можна зробити наступні висновки:

- тема експерименту як засобу пошуку новаторських тенденцій є актуальною і може бути застосована як у дизайн-практиці, так і в системі фахової дизайн-освіти;
- структура запропонованої моделі включає в себе теоретичну, методологічну, практичну та підсумкову частини, однак у процесі практичного застосування може уточнюватись, деталізуватись;
- методи практичного експерименту в етнодизайні можуть бути застосовані в різних галузях предметної діяльності, що збагатить базу еталонних взірців;
- розроблена модель експериментального моделювання має універсальний характер і може бути застосована в інших напрямках дизайну;
- модель експериментального формотворення в системі фахової дизайн-освіти найбільш доцільніше використовувати на рівні курсового та дипломного проектування.

Перспективним напрямом розвитку теми використання експериментального формотворення є апробація моделі не тільки в різних сферах етнодизайну, а й при розробці дизайн-об'єктів із використанням у їхньому проектному образі мотивів історичних стилів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баскаков А. Я. Методология научного исследования : Учеб. пособие / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков. – 2-е изд., испр. – К. : МАУП, 2004. – 216 с.
2. Бейлах О. Д. Экспериментаторські тенденції в радянському дизайні 1970–1980-х років : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мист. : спец. 17.00.07 «Дизайн» / О. Д. Бейлах ; Харківська держ. акад. диз. та мист. – Харків, 2009. – 20 с.
3. Берков В. Ф. Философия и методология науки : Учеб. пособие / В. Ф. Берков. – М. : Новое знание, 2004 – 336 с.
4. Карамишева Н. В. Евристика: навчальний посібник / Н. В. Карамишева. – Львів : ПАІС, 2013. – 272 с.
5. Новиков А. М. Методология / А. М. Новиков, Д. А. Новиков. – М. : СИН-ТЕГ, 2007. – 668 с.

6. Общие принципы планирования эксперимента [Электронный ресурс]. – Режим доступа : URL : <http://www.sciencefiles.ru/section/33/>. – Название с экрана.
7. Рузавин Г. И. Методы научного исследования / Г. И. Рузавин. – М. : Мысль, 1975. – 237 с.
8. Фёдорова Т. Ю. Экспериментальное формообразование в дизайне : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. искусствоведения : спец. 17.00.06 «Техническая эстетика и дизайн» / Т. Ю. Фёдорова ; Моск. Гос. Худ.-Пром. академия им. С. Г. Строганова. – Москва, 2011. – 24 с.
9. Эксперимент в дизайне : Источники дизайнерских идей / [Лаврентьев А. Н., Ефимов А. В., Барышева В. Е, Колейчук В. Ф.]. – М. : Университетская книга, 2010. – 244 с.
10. Юрченко І. А. Експериментальне моделювання предметних форм на основі етноорнаментальних мотивів / І. А. Юрченко // Спецпроект: аналіз наукових досліджень : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., 30–31 трав. 2013 р.: у 6 т. – Т. 6 : Актуальні питання сучасності. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2013. – 100 с.
11. Юрченко Ігор. Гуцульська різьба. Візуально-морфологічні закономірності орнаменту: теорія і практика: монографія / І. А. Юрченко. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 372 с.

УДК 746.4. (031)

А. Б. ШНАЙДЕР

В'ЯЗАННЯ ТА МЕРЕЖИВО ЯК ТЕХНІКИ СУЧАСНОГО ДИЗАЙНУ ТА МИСТЕЦТВА

У статті розглянуто в'язання та мереживо як техніки, які широко застовуються в практиці сучасного фایберарту та дизайну. Досліджено технологічні та естетичні якості цих технік, матеріали та кінцеву обробку для надання творам необхідних якостей. Охарактеризовано вплив технік в'язання та мережива на формування об'єктів об'ємно-просторового текстилю та дизайну.

Ключові слова: в'язання, мереживо, волокно, текстильні об'єкти, дизайн, текстильний простір.

А. Б. ШНАЙДЕР

ВЯЗАНИЕ И КРУЖЕВО КАК ТЕХНИКИ СОВРЕМЕННОГО ДИЗАЙНА И ИСКУССТВА

В статье рассмотрено вязание и кружево как техники, которые широко используются в практике современного фибера и дизайна. Исследованы технологические и эстетические качества этих техник, материалы и конечную обработку для придания произведениям необходимых качеств. Охарактеризовано влияние техник вязания и кружева на формирование объектов объемно-пространственного текстиля и дизайна.

Ключевые слова: вязание, кружево, волокно, текстильные объекты, дизайн, текстильное пространство.

A. B. SCHNEIDER

KNITTING AND LACE AS TECHNIQUES OF CONTEMPORARY DESIGN AND ART

The article deals with analysis of knitting, lace, felt as contemporary technique, widely used in the practice of contemporary fibre art and design. Nowadays a plenty of new techniques and technologies of textile producing, which can be used in contemporary textile art and art-design, were